

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

TILSYNSRAPPORT

Organisasjon/person: Pegasus Helicopter AS
Sertifikat/godkjenning: NO.HMS.0005
Sted: Oslo
Tidspunkt: 07.09.2022
Tilsynsaktivitet: Systemrevisjon
Referanse: 0003-6487

Innledning

Formål

Luftfartstilsynet fører tilsyn med virksomheter og enkeltpersoner som har roller innenfor sivil luftfart. Formålet med tilsynsaktiviteten er å sikre at krav i regelverket blir overholdt, og måle graden av samsvar med gjeldende regelverk.

Beskrivelse av tilsynsaktiviteten

Luftfartstilsynet gjennomførte den 07.09.2022 en systemrevisjon av Pegasus Helicopter AS

Deltakere (navn og rolle) fra Luftfartstilsynet: Kari Vikhals Fagermo (Audit Team Leader)
Monica Bogen (Audit Team Member)

Luftfartstilsynets vurdering

Generelt

Pegasus Helicopter AS er et innlands helikopterselskap med hovedkontor/hovedbase på Gardermoen. Det er i tillegg etablert baser på Sola, Torp og i Bergen. Selskapet leverer tjenester som linjebefaring, lasteflygning og gjødsling/kalking for å nevne noe.

Selskapet har på revisjonstidspunktet 21 ansatte hvorav 16 av disse er piloter og lastemenn. Det er i tillegg 2 piloter på innleie og et fåtalls lastemenn på tilkallingskontrakt.

Besetningsmedlemmene har alle fast base og 206-dagers arbeidstidsordning som skal evalueres ved årsslutt.

Under redegjøres det for konkrete funn som er avdekket og Luftfartstilsynets vurdering av om virksomheten anses å være i samsvar med krav.

De funn som trekkes frem i denne rapporten klassifiseres som følger:

Funn-nivå	Beskrivelse/vurdering	Konsekvens
Nivå 5	Bedre enn samsvar med krav	Til informasjon
Nivå 4	Samsvar med krav	Til informasjon
Nivå 3	Samsvar med krav, med kommentar om ønsket forbedring	Informasjon som kan benyttes i arbeidet med kontinuerlig forbedring
Nivå 2	Avvik mot krav	Nødvendig å gjennomføre tiltak innen gitt tidsfrist
Nivå 1	Avvik mot krav	Nødvendig å gjennomføre tiltak. Luftfartstilsynet vurderer behov for begrensninger inntil tilstrekkelige tiltak er gjennomført

I tabellform eller samsvarsmatrise kan følgende klassifisering også forekomme:

N/A	Ikke gjeldende (Not Applicable)	Kravet gjelder ikke for tilsynsobjektet
N/R	Ikke revidert (Not Reviewed)	Kravet er ikke revidert. Det er ukjent/ikke bekreftet om det er samsvar med krav

Beskrivelse av funn

Tilsyn nr	Funn nr
0003-6487	1
Hjemmelsgrunnlag	Referanse
Arbeidsmiljøloven Kapittel 3 § 3-3	
Beskrivelse av fakta - Luftfartstilsynets vurdering	
<p><u>Om lovkrav som omhandler tilknytning til bedriftshelsetjeneste:</u></p> <p>Arbeidsgiver plikter å knytte virksomheten til en bedriftshelsetjeneste (BHT) godkjent av Arbeidstilsynet når risikoforholdene i virksomheten tilsier det. Vurdering av om en slik plikt foreligger skal gjøres som et ledd i det systematiske HMS-arbeidet til virksomheten. Her må man merke seg at en rekke virksomheter/næringsgrupper har en plikt til å knytte seg til BHT. Dette gjelder ikke f.eks. flyvende personell, men f.eks. verksteddrift.</p> <p><u>Luftfartstilsynets vurdering:</u></p> <p>Virksomheten har ikke tilknytning til bedriftshelsetjeneste.</p> <p><u>Konklusjon:</u></p> <p>Da det ikke kan vises til at en kartlegging og risikovurdering ligger bak avgjørelsen om å ikke knytte seg til BHT, anses ikke virksomheten å oppfylle krav i HMS-lovgivningen</p>	
Konklusjon – Funn nivå	
Nivå 2	

Tilsyn nr	Funn nr
0003-6487	2
Hjemmelsgrunnlag	Referanse
Arbeidsmiljøloven Kapittel 6 § 6-5 Arbeidsmiljøloven Kapittel 6 § 6-1 Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning Kapittel 3 §§ 3-1, 3-2, 3-4, 3-5	Verneombud og verneombudets opplæring Valg, opplæring m.m. av verneombud
Beskrivelse av fakta - Luftfartstilsynets vurdering	
<p><u>Om lovkravet som omhandler plikt til å velge verneombud og verneombudets opplæring:</u></p> <p>Ved hver virksomhet som går inn under loven skal det velges verneombud (VO). Det er arbeidstakerne alene som skal avgjøre hvem som skal være verneombud, men de kan ikke velge arbeidsgiver eller den som i arbeidsgivers sted leder virksomheten. Når det gjelder arbeidsledere er det åpnet for at disse er valgbar. Luftfartstilsynet anbefaler likevel at disse ikke velges som verneombud, da det lett kan oppstå konflikt mellom rollen som verneombud og rollen som arbeidsleder. Verneombudet velges for to år av gangen.</p> <p>Verneombud skal velges blant anerkjente, dyktige arbeidstakere ved virksomheten, med erfaring og innsikt i virksomheten. De bør velges blant arbeidstakere som har arbeidet i virksomheten de siste to årene.</p> <p>I virksomhet med flere verneombud skal det være hovedverneombud (HVO). Hovedverneombud kan velges blant ett av verneombudene eller en annen person som har eller har hatt tillitsverv i virksomheten. Valget kan enten skje ved at verneombudene velger hovedverneombudet, eller ved at lokale fagforeninger utpeker hovedverneombudet etter bestemte regler.</p> <p>Dersom arbeidstakere motsetter seg å velge verneombud, utpeker arbeidsgiveren verneombud jf. forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, kapittel 3.</p> <p><u>Luftfartstilsynets vurdering:</u></p> <p>Hos Pegasus Helicopter er det ett verneombud som også omtales som hovedverneombud. Vedkommende innehar også rolle som kontorsjef og dispatcher. Vedkommende skal ha gjennomført 40-timerskurs for en del år tilbake, men kursbevis er ikke å oppdrive. Det er i tillegg to andre verneombud som har gjennomført 16-timers opplæring etter avtale med arbeidsgiver.</p> <p>For virksomheter med sikkerhetskritiske arbeidsoppgaver, hvor arbeidstakerne utsettes for sammensatte arbeidsmiljøfaktorer, er det avgjørende med et velfungerende HMS-system. En av de viktigste forutsetningene for å oppnå dette er at aktørene får nødvendig opplæring. Luftfartstilsynet er av den oppfatning at det, basert på risikoforholdene i</p>	

bransjen, ikke er forsvarlig å fravike hovedregelen om minst 40 timer opplæring.

Konklusjon:

Det er ikke gjennomført tilstrekkelig opplæring/ kursbevis foreligger ikke og Luftfartstilsynet anbefaler at virksomheten tar en gjennomgang av vernetjenestens organisering mht. verneområder, rollekonflikt og sårbarhet.

Konklusjon – Funn nivå

Nivå 2/3

Tilsyn nr	Funn nr
0003-6487	3
Hjemmelsgrunnlag	Referanse
Arbeidsmiljøloven Kapittel 2A § 2 A-6	Rutiner for varsling av kritikkverdige forhold
Beskrivelse av fakta - Luftfartstilsynets vurdering	
<p><u>Om lovkravet som omhandler krav til rutine for varsling av kritikkverdige forhold:</u></p> <p>Arbeidsgiver som sysselsetter minst fem arbeidstakere har plikt til å utarbeide varslingsrutiner. Disse rutineene skal arbeidsgiver utarbeide i samarbeid med arbeidstakere og deres tillitsvalgte. Rutinen må oppfylle de minimumskrav som er opplistet i tredje og fjerde ledd. Det vil si at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rutineene skal ikke begrense arbeidstakers rett til å varsle • de skal inneholde en oppfordring og fremgangsmåte for varsling, og • fremgangsmåte for arbeidsgivers saksbehandling ved mottak, behandling og oppfølging av varsling <p>Varslingen skal være lett tilgjengelig og skal f.eks. inntas i personalreglement, på virksomhetens intranett, eller vet annet type oppslag i virksomheten.</p> <p><u>Luftfartstilsynets vurdering:</u></p> <p>Pegasus Helicopter AS har varslingsrutiner, men er ikke oppdatert i henhold til lovendring som inntraff 01.01.20. Selskapet kan heller ikke synliggjøre medvirkning fra arbeidstakerrepresentanter i utformingen av varslingsrutiner.</p> <p><u>Konklusjon</u></p> <p>På bakgrunn av det ovennevnte anser vi at virksomheten ikke er i samsvar med lovkrav, jf. § 2A – 6.</p>	
Konklusjon – Funn nivå	
Nivå 2	

Tilsyn nr	Funn nr
0003-6487	4
Hjemmelsgrunnlag	Referanse
Arbeidsmiljøloven Kapittel 3 § 3-1 Arbeidsmiljøloven Kapittel 3 § 3-2	Virkemidler i arbeidsmiljøarbeidet Særskilte forholdsregler for å ivareta sikkerheten
Beskrivelse av fakta - Luftfartstilsynets vurdering	
<p><u>Om lovkrav som omhandler krav til systematisk HMS-arbeid:</u></p> <p>Arbeidsgiver skal sørge for at det utføres systematisk HMS-arbeid på alle plan i virksomheten. Dette skal gjøres i samarbeid med arbeidstakernes representanter. Andre ledd (a-h) lister opp tiltak som anses nødvendig å gjennomføre for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø, listen er ikke uttømmende. Arbeidsgiver skal i prinsippet gjøre alt som er nødvendig for å sikre at lovens krav blir oppfylt. Virksomhetens art, størrelse, risikoforhold og kompleksitet vil legge føringer for hvilke tiltak som er nødvendig. Noen ganger vil lovens krav oppfylles med relativt enkle tiltak og med enkle kontrollrutiner. Andre ganger vil det være nødvendig med en betydelig innsats og mer avanserte kontrollrutiner.</p> <p><u>Luftfartstilsynets vurdering:</u></p> <p>Hos Pegasus Helicopter er det utarbeidet en god HMS-manual som fastsetter mål for helse-, miljø- og sikkerhet. Det er definert roller, ansvar og myndighet i HMS-organiseringen og det finnes gode kontrollrutiner for å avdekke, rette opp og forebygge arbeidsmiljøproblemer. Det er særlig gode rutiner for oppfølging av sykefravær og «onboarding» for nyansatte.</p> <p>Det fremkommer av HMS-tilsynet en god systemforståelse hos arbeidsgiver og arbeidstakerrepresentanter, det er god kjennskap til sammenhengen/ overlapp mellom det operative flysikkerhets-arbeidet/regelverket og vi finner dette beskrevet i HMS-manualen.</p> <p>Det stilles til rådighet tilfredsstillende personlig verneutstyr og det gjennomføres SJA knyttet til de spesifikke arbeidsoppgavene</p> <p>Det gjennomføres vernerunder, personalmøter og medarbeidersamtaler og i tillegg har arbeidsgiver et bevisst forhold til bruk av uformelle arena for å innhente/utveksle informasjon omkring arbeidsmiljø/HMS.</p> <p>Hos Pegasus Helicopter benyttes Opscom-kvalitet og sikkerhetssystem. Rapportering av avvik/ rapporteringskultur holdes under kontinuerlig oppsikt og med mindre en rapport inneholder sensitive opplysninger formidles disse direkte til alle ansatte per e-post for rask distribusjon av informasjon og læring/ forhindre samme avvik.</p>	

Pegasus Helicopter benytter ISO 14001 ledelsessystem for miljø og har vært sertifisert (på alle baser foruten Bergen) i 9 år.

Konklusjon:

Virksomheten gjennomfører planmessig verne- og miljøarbeid og etterlever lovens krav til systematisk tilnærming. Det er etablert mange gode virkemidler for å sikre at hensynet til arbeidstakernes helse-, miljø- og sikkerhet ivaretas.

Merk: dette funnet må sees i sammenheng med funn nr. 5 (nivå 3).

Konklusjon – Funn nivå

Nivå 4

Tilsyn nr	Funn nr
0003-6487	5
Hjemmelsgrunnlag	Referanse
Arbeidsmiljøloven Kapittel 3 § 3-1 bokstav c og h. Internkontrollforskriften § 5, 6. og 8. ledd	Krav til systematisk HMS-arbeid Krav til skriftlig dokumentasjon av internkontroll
Beskrivelse av fakta - Luftfartstilsynets vurdering	
<p><u>Om lovkravet som omhandler krav til skriftlig dokumentasjon i HMS-arbeidet:</u></p> <p>For å sikre at hensynet til arbeidstakers helse, miljø og sikkerhet blir ivaretatt, skal arbeidsgiver sørge for at det utføres systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid på alle plan i virksomheten. Arbeidsmiljøloven § 3-1, 2. ledd bokstav a-h stiller spesifikke krav til det systematiske HMS-arbeidet i virksomheten. Krav til hvordan dette arbeidet skal dokumenteres skriftlig fremkommer av internkontrollforskriften § 5. Internkontroll er først og fremst arbeidsgivers ansvar, men alle ansatte har både rett og plikt til å delta i det systematiske HMS-arbeidet.</p> <p>HMS-arbeidet skal dokumenteres skriftlig og det skal komme klart frem når og hvordan ulike risikoforhold blir risikovurdert og kontrollert. Det er blant annet krav til skriftlig dokumentasjon av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan virksomheten kartlegger farer og problemer og på denne bakgrunn vurderer risiko, samt utarbeider tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforhold. • Hvordan virksomheten gjennomfører en systematisk gjennomgang av HMS-arbeidet for å sikre at det fungerer etter formålet. 	

Luftfartstilsynets vurdering:

Virksomheten synliggjør kartlegging, risikovurdering som en del av sitt systematiske HMS-arbeid. Å vurdere risiko i en virksomhet er en kontinuerlig prosess der man jevnlig må gjennomføre kartlegginger, vurdere farene og problemene i en virksomhet. Eksempler på arbeidsmiljøfaktorer som skal kartlegges og risikovurderes er:

- fysiske arbeidsmiljø som f.eks. støy
- det organisatoriske og psykososiale arbeidsmiljøfaktorer
- ergonomiske arbeidsmiljøfaktorer

En vernerunde er en av flere metoder for å avdekke hvor skoen trykker i et arbeidsmiljø, dette må følges opp med dokumenterte risikovurderinger som ender ut i en tiltaksplan hvor de spesifikke tiltakene skal redusere risikofaktorene i arbeidsmiljøet. En tiltaksplan skal også synliggjøre ev. aksept av risiko fra arbeidsgivers side. Arbeidet må også synliggjøre implementering og evaluering av tiltak. Fungerer tiltakene med tanke på å redusere avdekket risiko?

Et annet viktig punkt i det systematiske HMS-arbeidet som vi etter HMS-tilsynet finner mangelfull hos virksomheten, er skriftlig dokumentasjon på hvordan selskapet evaluerer og har en systematisk gjennomgang av eget HMS-arbeid. Formålet for dette kravet er at virksomheten skal sikre at det systematiske HMS og arbeidsmiljøarbeidet fungerer etter formålet.

Pegasus Helicopter AS kan synliggjøre flere formelle og uformelle møtearenaer der HMS-arbeid/problemstillinger blir løftet og evaluert. Virksomheten kan imidlertid ikke synliggjøre spesifikk aktivitet som synliggjør internkontrollforskriftens krav til evaluering av eget systematisk HMS-arbeid. Typiske aktiviteter kan være leders gjennomgang, HMS-årsrapport og formell behandling i møter mellom vernetjeneste og arbeidsgiver. Evaluering av eget HMS-arbeid skal kunne dokumenteres skriftlig.

Konklusjon:

Luftfartstilsynet anbefaler at virksomheten iverksetter tiltak for å forbedre disse punktene.

Konklusjon – Funn nivå

Nivå 3

Oppsummering

Pegasus Helicopter synliggjør sitt systematiske HMS-arbeid som en del av den ordinære styringen av virksomheten, og har en gjennomgående god forståelse av sitt systematiske HMS-arbeid. Funn som omhandler forbedring, kan bli gjenstand for fremtidige arbeidsmiljø/HMS-tilsyn.